ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АТЫНАН

ШЕШІМ

2025 жылғы 5 тамыз Іс №3514-25-00-2/2752 Қарағанды қаласы

Қарағанды облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық соты:
төрағалық етуші судья А. Т. Муталяпова,
сот отырысының хатшысы Г. Е. Диярованың,
ашық сот отырысында талап қою жөніндегі азаматтық істі қарап:

ТАЛАП ҚОЮШЫ:
«Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің «55524 әскери бөлімі» республикалық мемлекеттік мекеме

ЖАУАПКЕР:
жеке кәсіпкер «Жансая» Раиса Шахабаевна Есенбаева

ТАЛАП ҚОЮШЫНЫҢ ТАЛАБЫ:
1. мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушысы деп тану
2. тұрақсыздық айыпты өндіру туралы

СОТҚА ҚАТЫСТЫ:
прокурор К.С.Сарбаева
талап қоюшының өкілі О.Е.Абильдин

СИПАТТАУ БӨЛІГІ:

2025 жылдың 18 ақпанда тапсырыс беруші «Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің «55524 әскери бөлімі» республикалық мемлекеттік мекемесі (әрі қарай – талап қоюшы) мен жеке кәсіпкер «Жансая» Раиса Шахабаевна Есенбаеваның (әрі қарай – жауапкер) арасында тауарларды мемлекеттік сатып алу туралы №69 (әрі қарай – шарт) шарт жасалған.

Алайда, жауапкер жоғарыда көрсетілген шарттармен бекітілген міндеттерін орындамады. Осы себепті, өнім берушімен өзіне алған міндеттері орындаламағандықтан, тапсырыс беруші оны мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушысы деп тану және тұрақсыздық айыпты өндіру туралы талап қоюмен сотқа жүгінді.

Сот отырысында талап қоюшының өкілі талап қоюды толық қолдады.

Сот отырысының болатын орны мен уақыты туралы хабарлама арқылы жауапкер ескертілген. Алайда жауапкер сот отырысына қосылмады.

Осыған орай, сот Қазақстан Республикасының Азаматтық процестік кодексінің (әрі қарай –АПК) 196-бабына сәйкес азаматтық істі жауапкердің қатысуынсыз қарауға мүмкіндік бар деп санайды.

Қатысушы прокурор өз қорытындысында талап қоюды қанағаттандыруды сұрады.

УӘЖДЕУ БӨЛІГІ:

Талап №1

Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (бұдан әрі – АК) 271-бабына сәйкес, міндеттемелер шарттан туындайды.

АК-тің 272-бабына және 277-бабына сәйкес, міндеттеме міндеттеменің шарттары мен заңнаманың талаптарына сәйкес, белгіленген мерзімде және тәртіпте тиісінше орындалуы тиіс.

АК-тің 386-бабының 1 және 3-тармақтарының күші бойынша, шарт оған қол қойылған сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады (АК 393-бабы). Егер заңнамада немесе шартта шарттың әрекет ету мерзімі белгіленген болса, онда осы мерзімнің аяқталуы тараптардың шарт бойынша міндеттемелерінің тоқтатылуына әкеледі.

Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңның (бұдан әрі – Заң), даулы құқықтық қатынастар кезіндегі қолданыста болған, 8-бабының 4-тармағы 3) тармақшасына сәйкес, мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылардың тізілімі өздерімен жасалған шарттар бойынша өз міндеттемелерін орындамаған өнім берушілердің тізбесін білдіреді.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 3) тармақшасында көрсетілген жағдайда тапсырыс беруші шарт бұзылған не шарттың қолданылу мерзімі өткен күннен бастап күнтізбелік отыз күннен кешіктірмей, осындай өнім берушіні мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп тану туралы талап қоюмен сотқа жүгінуге міндетті.

«Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2024 жылғы 9 қазандағы № 687 бұйрығының 414, 476-тармағына сәйкес, әлеуетті өнім берушінің баға ұсынысын ұсынуы шарттың жобасында және техникалық ерекшелікте көзделген талаптарды сақтай отырып, оның тауарды жеткізуді, жұмыстарды орындауды, қызметтерді көрсетуді жүзеге асыруға келісімін білдіру нысаны болып табылады.

Сотпен, аталған іс бойынша мемлекеттік сатып алу өткізілмеген мемлекеттік сатып алу бойынша бір көзден сатып алу әдісімен жүзеге асырылғаны анықталды.

Осылайша, мемлекеттік сатып алуға қатысқан орындаушы, тапсырыс берушімен Шартта қол қойған кезде, Шартта белгіленген мерзімдерде оның

Құжатқа қол қойылған: Мұталяпова А. Т., 08.08.2025
Заңды күшіне енген күні: 12.09.2025, судья Мұталяпова А. Т., 12.09.2025
3514-25-3-1/3217

қосымшаларына сәйкес міндеттемелерін орындауға келісім берген және оны өз мойнына алған.

Шарттың 1.2-тармағына сай, өнім беруші осы Шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын оған қосымшаларда көрсетілген шарттарға, талаптарға сәйкес және баға бойынша қызмет көрсетуге міндеттенеді, ал тапсырыс беруші шартта көрсетілген шарттарға сәйкес өызметтерді қабылдауға және төлеуге міндеттенеді.

Шарттың 3.1-тармағына сәйкес өнім беруші шарт бойынша алған міндеттемелерін толық және дұрыс орындауға міндеттенді.

Шартқа сәйкес, тараптар тауарды жеткізу көрсеті мерзімін – келісім-шарт күшіне енген кезден бастап 60 күнтізбелік күн ішінде.

Жауапкер өз міндеттерін орындамаған, тауарды жеткізбеді, шарт біржақты тәртіппен 2025 жылғы 10 маусымда бұзылған, шарттың бұзылуы жауапкермен дауланбағаны анықталды.

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2022 жылғы 21 сәуірдегі №4 «Мемлекеттік сатып алу туралы заңнаманы соттардың қолдануы туралы» нормативтік қаулысының 8-тармағына сәйкес, мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерін орындамаған немесе тиісті түрде орындамаған жеткізушілерді мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушы деп тану туралы талаптарды қарау кезінде соттар жеткізушінің кінәсін азаматтық-құқықтық жауапкершіліктің негізі ретінде ескеруі тиіс, сондай-ақ тапсырыс беруші үшін әділдік және ақылға қонымдылық критерийлеріне сәйкес теріс салдарлардың орын алғанын ескеріп, АК-тің 359-бабына сәйкес теріс салдарлардың тапсырыс берушіге келтірілген залалдың салдарынан маңызды түрде шарт жасасқан кезде күткен нәтижеге қол жеткізе алмауы ретінде қарастырылады (АК-нің 401-бабының 2-тармағы).

АК-тің 359-бабының 1-тармағына сәйкес, егер заңнамамен немесе шартпен өзгеше көзделмесе, борышкер міндеттемені орындамауына немесе тиісінше орындамауына кінәлі болған жағдайда жауапты болады.

Өнім берушіге тек шарттарды бұзылғаннан кейін тапсырыс берушіге тауарды жіберген, сондықтан тапсырыс берушінің міндеттемелерін орындамағаны туралы уәждері негізсіз.

Сондай-ақ, жауапкердің көрсеттілген тауарды жеткезбуі себептері негізсіз, себебі жауапкер Шартты жасаған күннен бастап 60 күнтізбелік күн ішінде тауарды жеткізу міндеттенген, бұл мерзім тараптар тарапынан ұзартылмаған және Шарттың осы бөлігі бойынша тараптар шарттарды өзгертпеген.

Сот отырысында талап қоюшының дәлелдері жоққа шығарылмады, ал жауапкер өз әрекеттерінің дұрыстығын негіздейтін дәлелдер ұсынбады. АПК-нің 72-бабына сәйкес, әр тарап өз талаптары мен қарсылықтарын негіздейтін мән-жайларды дәлелдеуі тиіс.

Құжатқа қол қойылған: Мұталяпова А. Т., 08.08.2025
Заңды күшіне енген күні: 12.09.2025, судья Мұталяпова А. Т., 12.09.2025
3514-25-3-1/3217

Талап қою мерзімі Заңмен белгіленген тәртіпте талап қоюшымен сақталған.

Айтылғандардың негізінде сот мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушысы деп тану туралы арыз қанағаттандыруға жатады деп санайды.

Талап №2

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 298, 359 - баптарына сәйкес, міндеттемені бұзғаны үшін борышқор жауапқа тартылатын жағдай болған кезде міндеттеменің орындалмағаны немесе тиісінше орындалмағаны үшін айып өндіріп алынады (осы Кодекстің 359-бабы).

Борышқор кінәлі болған кезде, егер заңдарда немесе шартта өзгеше көзделмесе, міндеттемені орындамағаны және (немесе) тиісті дәрежеде орындамағаны үшін жауап береді.

Шарттың 7.3 тармағына сәйкес, тапсырыс беруші орындаушы міндеттемелерін толық орындамаған орындаушыдан мерзімі өткен әрбір күн үшін шарттың жалпы сомасын 0,1% мөлшерінде тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімақы) ұстап қалады (өндіріп алады). Бұл ретте тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімақының) ұстап қалады.

Талап қоюшымен жауапкерден 20 899 теңге тұрақсыздық айып талап етілді.

Істі қарау барысында, талап қоюшының өкілі тұрақсыздық айыптың 20 889 теңге (417 978 теңге х 0,1% х 50 күн (21.04.-10.06.2025ж.) құрайтынын мәлімдеді, есебі тексерілді, дұрыс деп есептеледі.

Сонымен, аталған заң нормаларына сәйкес, жауапкердің шарттың орындалмағанын ескере отырып, талап қою толықтай қанағаттандырылуға жатады.

АПК-нің 117-бабына сәйкес, талап қоюшы төлеуден босатылған мемлекеттік баж, жауапкерден мемлекет пайдасына өндіріліп алынады.

ҚАРАР БӨЛІГІ:

Сот, АПК-нің 223-226-баптарын басшылыққа ала отырып

ШЕШІМ ЕТТІ:

«Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің «55524 әскери бөлімі» республикалық мемлекеттік мекемесі жауапкер жеке кәсіпкер «Жансая» Раиса Шахабаевна Есенбаеваны мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушысы деп тану және тұрақсыздық айыбын өндіріп алу туралы талап қоюы қанағаттандырылсын.

Жеке кәсіпкер «Жансая» Раиса Шахабаевна Есенбаеваны мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушысы деп танылсын.

Жеке кәсіпкер «Жансая» Раиса Шахабаевна Есенбаевадан жергілікті бюджет есебіне 20 899 (жиырма мың сегіз жүз тоқсан тоғыз) теңге мөлшерінде

Құжатқа қол қойылған: Мұталяпова А. Т., 08.08.2025
Заңды күшіне енген күні: 12.09.2025, судья Мұталяпова А. Т., 12.09.2025

тұрақсыздық айыбы өндірілсін және 2 593 (екі мың бес жүз тоқсан үш) теңге мөлшерінде мемлекеттік баж сомасы өндірілсін.

Шешімге ол түпкілікті нысанда шығарылған күннен бастап, ал сот талқылауына қатыспаған тұлғалар, өздеріне шешімнің көшірмесі жіберілген күннен бастап, бір ай мерзім ішінде АПК-нің 403, 404 баптарының талаптарына сәйкес, Қарағанды облыстық сотының апелляциялық сот алқасына Қарағанды облыстық мамандандырылған ауданаралық экономикалық соты арқылы апелляциялық шағым, прокурордың өтінішхаты келтірілуі мүмкін.

Судья А.Муталяпова

Көшірмесі дұрыс:

Судья А. Муталяпова

Құжатқа қол қойылған: Муталяпова А. Т., 08.08.2025

Заңды күшіне енген күні: 12.09.2025, судья Муталяпова А. Т., 12.09.2025

3514-25-3-1/3217